

Trøndelag fylkeskommune, Seksjon Veg

Att:Oddveig Kipperberg

Vår dato: 23.05.2019

Vår referanse: 201910962-3

Vår saksbehandler:

Deres dato:

Deres referanse:

Gunn-Hege Lande

Indre Fosen - FV 717 Sund - Bradden – Vedtak om dispensasjon med hjemmel i kulturminneloven § 19, tredje ledd for etablering av vei

Vi viser til korrespondanse og møter angående dispensasjon fra fredning av Reins Kloster, GNR/BNR 56/1 og 338 med Askeladden ID 16337 i Indre Fosen kommune.

Ansvarlig søker

Ansvarlig søker er Trøndelag fylkeskommune.

Omsøkt tiltak

Søknaden gjelder følgende tiltak:

Etablering av vei i ytterkant av område som er fredet med hjemmel i kulturminneloven § 19. Traseen er vist på vedlagt kart.

Fredningshjemmel og myndighet

Eiendommen er fredet ved vedtak av 9.11.2015 med hjemmel i kulturminneloven §§ 15 og 19.

Trøndelag fylkeskommune har i medhold av forskrift 9. februar 1979 om faglig ansvarsfordeling mv etter kulturminneloven, § 12 nr. 2 myndighet til å gjøre unntak fra vedtak om fredning og fredningsbestemmelser.

Vedtak:

Med hjemmel i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kulturminneloven) § 19 tredje ledd gis det dispensasjon til å gjennomføre følgende tiltak i det fredete området på, gnr./bnr. 56/1 og 338, Reins Kloster i Indre Fosen kommune:

Tiltak1: Etablering av veg i henhold til kartfestet trase, i parkanleggets randsone mot Rylbukta (Botnen)

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Kulturminner

Tiltak 2: Nødvendige terrenginngrep for stabilisering av området som følge av rasfare, i dette inngår terrengavlastning og motfyllinger i grunn
Tiltak 3: Utslakning av skråningen nedenfor mot kirka

Om det må fjernes trær i alleen som følge av tiltaket må det søkes egen dispensasjon for dette, i hht kulturminneloven § 15 a).

Dispensasjonen er gyldig på følgende vilkår:

Vilkår 1: Terrenginngrep skal utføres så skånsomt som mulig

Vilkår 2: Området skal tilbakeføres til tilnærmet lik tilstand etter at tiltaket er gjennomført

Vilkår 3: Matjord som må fjernes i anleggsperioden legges tilbake slik at området igjen kan brukes til beitemark.

Ved ferdigstilling skal det sendes dokumentasjon / fotodokumentasjon til kulturminnemyndigheten.

Dispensasjonen er gyldig i 3 – tre – år fra vedtaket er mottatt.

Begrunnelse

Formålet med fredningen er å bevare Reins Kloster som et tidlig kloster- og gårdsanlegg med høy kulturhistorisk og arkitektonisk betydning. Fredningen skal sikre enkeltbygningene, bygningenes innbyrdes sammenheng samt kulturhistoriske verdier knyttet til anlegget som helhet. Fredningen skal ivareta de kulturhistoriske verdiene knyttet til anleggets klosterhistorie, sporene fra 1700-talls gården og frem til den eksperimentelle og storskala gårdsdriften på 1800-tallet.

Fredningen etter kml § 19 sydøst for gården skal bidra til å opprettholde anleggets virkning i kulturlandskapet.

Bakgrunn:

Statens Vegvesen region midt, utarbeidet i 2008 en reguleringsplan for ny rv 717 fra Sund til Bradden på grunnlag av kommunedelplan vedtatt 25.3.1993. Planområdet strakk seg fra Sund i nord til Bradden i sør, og grenser inntil området for Rissaraset. Strekingen har en total lengde på 6,3 km, hvorav 3,5 km er ny veg. Langs traseen er det tre områder som er kartlagt som kvikkleireområder, ved Reins kirke, Åsan og Sørliå. Det ble derfor foretatt en rekke grunnundersøkelser i planområdet. Med dette som bakgrunn ble det laget en vurderingsrapport med anbefalte tiltak for å kunne bygge den nye vegen. Ved Rein kirke ble det foreslått en utslakning av skråningen nedenfor kirka og motfyllinger ved Rylbukta (Botn)

Det var Rissa kommune som var ansvarlig planmyndighet for reguleringsplanen. Formålet med planen var å bidra til raskere og tryggere kommunikasjon intern i Rissa, på Fosen og mot Trondheim. Planen ble vedtatt i november 2008.

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Kulturminner

I mars 2009 gikk det et stort kvikkleireras i Kattmarka i Namsos. Raset ble utløst av sprenging i forbindelse med veiarbeid. Som et direkte resultat av raset, ble vegprosjektet Sund - Bradden stoppet på grunn av usikkerhet rundt grunnforholdene. Siden 2009 har flere alternative traseer vært diskutert, men både nærheten til Reins kloster, store ekstra kostnader og ustabile grunnforhold gjør andre trasevalg vanskelige. Det har nå gått ca. 10 år, og ny teknologi gjør det mulig å gjenoppta planen og traseen fra 2008.

Det har imidlertid skjedd en del endringer på disse 10 årene. Det som opprinnelig var en riksveg har nå blitt en fylkesveg. I tillegg ble Reins Kloster (gnr 56 bnr 1 og 338) fredet i medhold av kulturminneloven §§ 15 og 19, i november 2015. Cirka 200 meter av planlagt trase vil komme innenfor det området som er fredet etter § 19, som omfatter parkanleggets randsone ned mot Rylbukta (Botnen).

Dagens situasjon

Rv 717, nå Fv 717, er hovedveg fra Rørvik via Stadsbygd til Rissa. Eksisterende veg går gjennom randbebyggelse med ca 20-25 direkte avkjørsler til fylkesvegen. Dagens veg er ca 5.5 m bred og tillatt aksellast er 8 tonn. På strekningen fra Sund til Bradden er det spesielt to punkter med dårlig framkommelighet, kryssområdene ved Reinsklosteret og stigningen opp mot Skaret. Formålet med prosjektet er å bidra til raskere og tryggere kommunikasjon. Det konkrete målet med prosjektet er å oppnå formålet, samtidig som følgende målsettinger ivaretas:

- God framkommelighet
- Økt trafiksikkerhet
- Hensyn til kulturlandskapet
- Stabilisere kvikkleireområder som berøres av ny veg

Det er i 2019 gjennomført nye utstrakte geotekniske undersøkelser. Undersøkelsene viser at det er mulig å oppnå tilstrekkelig stabilitet i området fra Rein kirke og ned mot Botnen, med motfyllinger og terrengavlastning, som begge er enklere og rimeligere tiltak enn opprinnelig plan. Tidligere planlagt kulvert under alleen er tatt ut av planene, og størrelsen på motfyllingene er betraktelig redusert. Like fullt innebærer tiltaket en inngripen i hellingene ned mot Botnen i området som nå er fredet.

Mulighet for å gi dispensasjon:

I kulturminneloven (KML) § 19 tredje ledd heter det at myndigheten i særlige tilfelle kan gjøre unntak fra vedtak om fredning og fredningsbestemmelser for tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i det freda området. Rundskriv-27.09.2013 med endringer av 20. mai 2014 (*dispensasjonsrundskrivet*) utdyper dette: «Med særlig tilfelle menes bl.a. tiltak som er nødvendig av hensyn til *formålet* med fredningen, eller forhold som er viktig for eier for fortsatt bruk av eiendommen. [...] Hva som er et *vesentlig inngrep* vil bero på et faglig skjønn,

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Kulturminner

basert på en helhetsvurdering der inngrepets art og størrelse vurderes opp mot objektets art, størrelse og kulturhistoriske og/eller arkitektoniske verdier.»

Som nevnt viser undersøkelsene at området ved Reins Kloster er et svært rasutsatt område. Det var også dette som var årsaken til at vegplanen ble lagt på is i 2008. Nye undersøkelser og ny teknologi viser imidlertid at det nå er mulig å gjennomføre tiltaket, og samtidig sikre området. De stabiliseringstiltak som gjøres i forbindelse med vegarbeidet, er altså med på å *forbedre* bevaringsforholdene. Vi anser derfor tiltaket til å være et særlig tilfelle som har betydning for formålet med fredningen.

Dagens trafikk intern i Rissa, på Fosen og mot Trondheim går gjennom alleen opp mot Reins kloster. Alleen er fredet med hjemmel i kulturminneloven § 15. I tillegg til at dagens trafikkbelastning utgjør en direkte fare for trærne i alleen, er veien så smal at den utgjør en risiko for gående og syklende. Et alternativ til å legge ny veg ved Botnen, er derfor å etablere en gang og sykkelsti ved alleen. Etter vår vurdering vil dette medføre et større inngrep og en vesentlig endring av både den freda alleen men også av det freda kulturlandskapet forøvrig. Ved å etablere ny veg, vil alleen for fremtiden kunne brukes som et sikkert alternativ for gående og syklende.

I tillegg vil ny trase ved Botnen forårsake mindre terrenginngrep i området for øvrig. Et gårdsbruk som tidligere var forutsatt fjernet vil nå kunne fortsette sin drift, og store terrenginngrep for å gjøre den bratte traseen, Skaret, bedre fremkommelig for næringstransport (tungtrafikk), vil kunne unngås.

Det er ingen enkle svar på hvordan kulturminner og kulturmiljøer påvirkes av ulike tiltak, da det er en hel rekke faktorer som spiller inn. Valg av løsningsmodell vil avhenge av mange forhold, der kulturhistorisk og miljømessig verdi, bruksmuligheter, ressurstilgang og konkurrerende samfunnsmessige hensyn vil være de viktigste. I denne saken har vi lagt alle disse forholdene til grunn, og funnet at de samfunnsmessige hensyn bør tillegges stor vekt. Områdesikring, trafikksikkerhet, fremkommelighet, bevaringsforhold og hensyn til kulturlandskapet gjør at vi mener det er riktig å gi dispensasjon for å etablere veg i randsonen av det freda området ved Rein kloster og Rein Kirke.

Vi gjør oppmerksom på at Riksantikvaren gjennom sin myndighet etter forvaltningsloven, kan overprøve fylkeskommunens vedtak.

Geoteknisk rapport for området er under utarbeidelse og skal ettersendes så snart den er klar.

Reguleringsplan

Tiltaket utløser krav om reguleringsplan med bakgrunn i ekspropriering av privat eiendom. Tiltaket krever således behandling etter Plan- og bygningsloven, og må derfor i tillegg forelegges kommunale myndigheter. Detaljer rundt gjennomføring, utførelse, tilbakeføring av området etter anleggsperioden og størrelsen på terrenginngrep vil sikres gjennom bestemmelser i det kommende reguleringsplanarbeidet.

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Kulturminner

Fylkeskommunen skal som regional planmyndighet høres i planarbeidet på vanlig måte. Under befarung i forbindelse med dispensasjonsbehandlingen dukket det opp mulige automatisk freda kulturminner som må undersøkes nærmere. Undersøkelsene vil gjøres i forbindelse med planarbeidet, jf. kulturminneloven § 8.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til overordnet forvaltningsmyndighet, jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage sendes til Trøndelag fylkeskommune innen tre uker etter at dette brevet er mottatt, jf. forvaltningsloven § 29. Hvis fylkeskommunen ikke tar klagen til følge, sendes den videre til Riksantikvaren som avgjør saken med endelig virkning.

Med vennlig hilsen

Silje S Holiløkk
Seksjonsleder kulturminner

Gunn-Hege Lande
Rådgiver kulturminner

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

201910962-4 V27 Plankart tiltak 1096693_1_1

201910962-4 V09 PROFIL 2A-2A Planlagt situasjon REV01 1096695_1_1

201910962-4 V05 PROFIL 2-2 1096694_1_1

Kopimottakere:

RIKSANTIKVAREN

STATENS VEGVESEN REGION MIDT TRONDHEIM KONTORSTED

INDRE FOSEN KOMMUNE AREAL